

BESLUT "NATURRESERVAT TENNINGBRÄNDAN": 2000-02-28
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT TENNINGBRÄNDAN": 1999-02-28

LÄNSSTYRELSEN	BESLUT
DALARNAS LÄN	
Miljövårdsenheten	2000-02-28 231-7274-97
Torbjörn Rynéus	

BILDANDE AV TENNINGBRÄNDANS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § i miljöbalken att bilda Tenningbrändans naturreservat för det område på ca 120 ha som markerats på beslutskartan, bilaga 2.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet

År 1896 uppkom Tenningbrändan genom att hela området mellan Tenningån och Mickelsjön i gränslandet mellan Orsa och Ore eldhärjades. De mest lövdominerade och naturskogspräglade delarna ingår nu i naturreservatet i form av en så kallad lövbränna.

Det är numera en mycket ovanlig naturtyp med höga naturvärden. Skogen får sin prägel av björk och asp med ett varierande inslag av tall och gran. Enstaka sälgar är viktiga inslag liksom lönnarna längs tre bäckar. På båda trädslagen växer det rikligt med lunglav, på säl även enstaka exemplar av nordlig anisticka. Nattviolen har stor spridning i området. Det finns också ett inslag av träd som överlevt flera bränder. Tallticka förekommer liksom lövskogsfåglar som mindre hackspett och grönsångare. Det är gott om hålträd.

I EU:s naturtypsindelning faller Tenningbrändan i sin helhet in under begreppet västlig taiga. Arter enligt det s.k fågeldirektivet som förekommer regelbundet är bivråk, järpe, tjäder, spillkråka och tretåig hackspett.

Tenningbrändan har funnits med länge i naturvårdsplaneringen, såväl i Urskogsinventeringen för landet som i Naturvårdsprogrammet för länet. Naturvärdena har också medfört att området tagits in i Natura 2000, dvs EU:s nätverk av skyddad natur.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med Tenningbrändans naturreservat är att bidra till att uppfylla det nationella målet om levande skogar genom att

- bevara en lövbränna med hela sitt växt- och djurliv i naturlig utveckling där naturvårdsbränning ska kunna ingå,
- bevara biologisk mångfald i området och då i första hand den mångfald som är knuten till områdets löv- och blandskog men också till övriga företeelser, t.ex. bergbranter, bäckar, myrar och tjärnar,
- i den mån det inte strider mot bevarandet, ge möjligheter till vetenskaplig forskning, friluftsliv och naturupplevelser i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning skall följande föreskrifter gälla inom reservatet

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 7 KAP 5 § I MILJÖBALKEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Det är förbjudet att

1. uppföra ny byggnad eller anläggning,
2. anlägga mark- eller luftledning,
3. spränga, borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämma,
4. jaga annat än älg, rådjur, räv och hare,
5. avverka, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
6. skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, vedsvampar eller lavar,
7. kalka, skogsgödsla, sprida aska eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. elda, annat än med medförd ved eller med kvistar plockade från marken eller med handbrutna torrkvistar från växande, dvs levande träd. Inga delar från torrakor, torrträd eller liggande träd, s.k lågor får användas.
9. framföra motordrivna fordon med följande undantag
 - vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck användes, t.ex. järnhäst, fyrhjuling eller - på snötäckt mark - snöskoter.
 Skogs- eller jordbrukstraktor omfattas inte av undantaget och får alltså inte användas.

Punkt A5 och A7 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning

enligt skadeståndsrättsliga regler.

Föreskrifterna gäller inte för

- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för att tillgodose syftet med reservatet,

B. FASTIGHETSÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT FÖRPLIKTAS MED STÖD AV 7 KAP 6 § I MILJÖBALKEN ATT TÅLA FÖLJANDE INTRÅNG INOM RESERVATET

1. utmärkning av reservatet och uppsättning av informations-tavlor,
2. naturvårdsbränning, röjning, gallring, plockhuggning och annan skötsel i enlighet med skötselplanen.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 7 KAP 30 § I MILJÖBALKEN OM INSKRÄNKNING I ALLMÄNHETENS RÄTT ATT FÄRDAS OCH VISTAS I RESERVATET

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon, t.ex. snöskoter,
2. fånga eller samla in djur, t.ex. skalbaggar,
3. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo eller björnide än 100 meter,
4. skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, vedsvampar eller lavar,
5. elda, annat än med medförd ved eller med kvistar plockade från marken eller med handbrutna torrkvistar från växande, dvs levande träd. Inga delar från torrakor, torrträd eller liggande träd, s.k lågor får användas.

D. SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING

1. Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av skötselplanen. Inom ramen för syftet med naturreservatet kan Länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för skötsel och förvaltning. Förvaltare för reservatet ska vara Länsstyrelsen i Dalarna.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Redan för ett par decennier sedan införde Länsstyrelsen ett obligatoriskt samråd kring slutavverkningar vid Tenningbrändan. Så småningom har ett kärnområde med höga naturvärden definierats. Där har samhället köpt in marken för att kunna bilda naturreservat och skydda skogen från avverkning. Vid remissen

1997 av förslaget till naturreservat kom det in erinringar endast från Dalarnas Jaktvårdsförbund, som förespråkade att inga inskränkningar i jakten skulle ske och Naturvårdsverket som ville ändra föreskrifterna så att det inte blev tillåtet att elda och att bryta torra kvistar från levande träd.

En förnyad remiss gick ut den 4 februari 2000. Då tillstyrkte Orsa kommun och Naturvårdsverket reservatsbildningen medan Oljonsbyns jaktvårdsområde argumenterade för att jakten på hönsfågel skulle tillåtas.

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk och ledamöterna Jonas Carlgren, Ann-Christine Dåderman, Lars-Ove Hagberg, Peter Hultqvist, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Calle Morgården, Lena Olsson, Ulla Pehrson, Roger Stål, Nicke Welin-Berger och Birgitta Örjas.

I den slutliga handläggningen deltog även Inger Eriksson, länsråd, Birger Hagland, planenheten, Sten Carlborg, rättsenheten, Tommy Nyberg, kulturmiljöenheten, Stig-Åke Svenson och Torbjörn Rynéus, miljövårdsenheten.

Gunnar Björk

Torbjörn Rynéus

Bilagor:
Översiktskarta
Beslutskarta
Situationskarta
Skötselplan
Registeruppgifter
Överklagningsformulär (till de som delges)

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten

SKÖTSELPLAN

1999-02-28 231-7274-97

SKÖTSELPLAN

NATURRESERVATET TENNINGBRÄNDAN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

SYFTET MED NATURRESERVATET

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET

Naturförhållanden

Markanvändning

Tillgänglighet

Slitage- och störningskänslighet

Skriftliga källor

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Hävd av skogsområde

Vattenområde

Jakt

Skogsbrand

Gränsmarkering

Detaljerade riktlinjer

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIG

ÖVERGRIPANDE MÅL

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Information

Parkeringsplatser

Vandringsleder 4

TILLSYN

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

Se registeruppgifter.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med Tenningbrändans naturreservat är att bidra till att uppfylla det nationella målet om levande skogar genom att

- bevara en lövbränna med hela sitt växt- och djurliv i naturlig utveckling där naturvårdsbränning ska kunna ingå,
- bevara biologisk mångfald i området och då i första hand den mångfald som är knuten till områdets löv- och blandskog men också till övriga företeelser, t.ex. bergbranter, bäckar, myrar och tjärnar,
- i den mån det inte strider mot bevarandet, ge möjligheter till vetenskaplig forskning, friluftsliv och naturupplevelser i orörd natur.

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET

Naturförhållanden

Tenningbrändan ligger i Orsa kommun ca 18 km NNÖ om Skattungbyn. I reservatet sluttar terrängen mot öster från Lissberget på 405 m.ö.h ner till 290-metersnivån. Berggrunden består av dalagranit. Ett par tjärnar och bäckar är viktiga inslag med lönn och en rikare flora längs bäckarna.

Skogen består till övervägande del av naturskogsartad gles löv- och barrskog som kommit upp efter skogsbranden år 1896. En del tallar, några granar och ett fåtal lönnar har överlevt den senaste branden. De äldsta tallarna är bortemot ett halvt tusen år gamla. Brandljud och kolrester vittnar om ett flertal skogsbränder. Enstaka sälgar är viktiga inslag liksom lönnarna längs tre bäckar. På båda trädslagen växer det rikligt med lunglav, på sälg även enstaka exemplar av nordlig anisticka. Nattviolen har stor spridning i området. Tallticka förekommer liksom lövskogsfåglar som mindre hackspett och grönsångare. Det är gott om hålträd.

Markanvändning

I och med reservatsbildningen upphör skogsbruket och den enda formen av markanvändning blir naturvård, friluftsliv och jakt.

Tillgänglighet

Området kan nås till fots österifrån från vägen mellan Torsmo och Skålbygget och söderifrån via skogsvägar som utgår från vägen mellan Kväksels fäbodrar och Rosentorp.

Slitage- och störningskänslighet

Tenningbrändan har låg besöksfrekvens. Inrättandet av naturreservatet kommer troligtvis att innebära ett högre besöksstryck

i området men knappast i någon större omfattning. Ur slitagesynpunkt föreligger inga behov av besöksrestriktioner utöver de allmänna föreskrifter som finns under C i beslutet.

Skriftliga källor

1. Bråkenhielm S (red) 1982: Urskogar, del 1 och 3. SNV PM 1507 och 1509
2. Kolmodin G & Persson A 1953: Hemfäbodeskogen eller kolningszonen. Ingår i Orsa en sockenbeskrivning.
3. Lundqvist R 1997: Dalarnas urskogar. Länsstyrelsen 1997:4
4. Oldhammer. B 1995: Skyddsvärd naturskog i Orsa. En inventering 1992-93
5. Rynéus T 1984: Översiktlig naturinventering, Orsa kommun
6. Rynéus T o medarb 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län.

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

Det övergripande målet med reservatets skötsel är att bevara lövbrännan i naturlig utveckling, där naturvårdsbränning ska kunna ingå som en ersättning för de naturliga bränder som numera nästan upphört genom människans försorg.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Hävd av skogsområde

Inget skogsbruk ska bedrivas i området utan skogen ska få utvecklas fritt. I syfte att bevara lövkaraktären i större delen av området ska dock i en framtid naturvårdsbränning eller naturvårdsmotiverad gallring och röjning av gran kunna ske. Mycket försiktig fällning av enstaka träd ska också vara möjligt om det blir nödvändigt för att vårda lönnbeståndet längs bäcken från tjärnen i sydöstra delen.

Vattenområde

Reservatsbeslutet innebär inga förändringar för fiskets del. Kalkning är inte tillåten.

Jakt

Endast jakt på älg, rådjur, räv och hare är tillåten i reservatet.

Skogsbrand

Alla bränder, även de som startat genom blyxtantändning, ska släckas enligt gällande brandlagstiftning. Om brand uppkommer och det inte innebär några släckningstekniska hinder eller

extra kostnader är det ändå önskvärt att brandmyndigheten efter eget beslut tillåter elden att brinna igenom en del av reservatet - upp till maximalt 10 ha.

Gränsmarkering

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

Detaljerade riktlinjer

Inga skötselåtgärder för skogen är aktuella inom den första 10-årsperioden förutom att

- välja ut några fasta referensytor och där påbörja uppföljningen av utvecklingen hos t.ex. grundyta, trädslagsblandning och plantinvandring,
- upprätta en plan för den första naturvårdsbränningen,
- ta ställning till om något träd bör avverkas för att gynna lönnbeståndet längs bäcken från tjärnen i sydöstra delen.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

Ändamålet med reservatet är också att ge möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i orörd natur. För detta behövs mycket få anordningar.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Information

Två informationstavlor bör sättas upp, den ena vid skogsbilvägsförgreningen vid reservatets sydspets och den andra vid lämpligaste parkeringsficka längs vägen öster om reservatet.

Parkeringsplatser

Några särskilda parkeringsplatser bedöms i nuläget inte behöva anläggas. Enstaka bilar kan redan idag ställas upp i anslutning till vägarna öster och söder om reservatet.

Vandringsleder

För att underlätta besökarens orientering i reservatet skulle en enkel målad vandringsled kunna markeras. Detta har i nuläget bedömts som mindre lämpligt till förmån för ett fritt och oorganiserat möte med denna speciella naturtyp.

TILLSYN

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta ett dagsverke per år.